

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

СЕРІЯ 15

**НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
/ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ/**

ВИПУСК 7 (33)

Том 2 (Н-Я)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

СЕРІЯ 15

“НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
/ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ/”

ВИПУСК 7 (33) Том 2 (Н-Я)

Київ
Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова
2013

УДК 0.51
ББК 95
Н 34

Збірник входить до переліку наукових видань, затверджених постановами ВАК України у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт:

"Педагогічні науки - фахове видання затверджене постановою Президії ВАК України від 26.01.2011 р. № 1-05/1.

"Фізичне виховання і спорт"- фахове видання затверджене постановою Президії ВАК України від 14.10.2009 р, № 1-05/4 – Бюл. ВАК України, 2009. - №11. С.8.

Державний комітет телебачення і радіомовлення України Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 8821 від 01.06.2004 р.

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. **Серія № 15. "НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ /ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ/"** 36. наукових праць/ За ред. Г. М. Арзютова. - К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2013. Том 2 - Випуск 7 (33) 560 с.

У часопису вміщено наукові матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції „Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи”, присвяченої 140 – річчю від дня народження І.Боберського, яка відбулася 16-17 травня 2013 р. у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка

Редакційна рада:

- Андрущенко В.П.** доктор філософських наук, професор, академік АПН України, ректор НПУ імені М.П.Драгоманова; (*голова Редакційної ради*);
- Авдієвський А.Т.** почесний доктор, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
- Андрусішин Б.І.** доктор історичних наук, професор, НПУ імені М.П.Драгоманова;
- Бех В.П.** доктор філософських наук, професор, НПУ імені М.П. Драгоманова;
- Биковська О.В.** кандидат педагогічних наук, доцент (*секретар Редакційної ради*); НПУ імені М.П.Драгоманова;
- Бондар Вол. І.** доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
- Бондар Віт. І.** доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
- Волинка Г.І.** доктор філософських наук, професор, академік УАПН, НПУ імені М.П.Драгоманова; (*заступник голови Редакційної ради*)
- Дробот І.І.** доктор історичних наук, професор, НПУ імені М.П.Драгоманова;
- Жалдак М.І.** доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
- Мацько Л.І.** доктор філологічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
- Падалка О.С.** Доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;.
- Синьов В.М.** доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
- Шкіль М.І.** доктор фізико-математичних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова;
- Шут М.І.** доктор фізико-математичних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П.Драгоманова.

Відповідальний редактор Г. М. Арзютов

Редакційна колегія:

- Арзютов Г.М.** доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
- Дубогай О.Д.** доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
- Медведева І.М.** доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
- Приймаков О.О.** доктор біологічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
- Сущенко Л.П.** доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
- Тимошенко О.В.** доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
- Ткачук В.Г.** доктор біологічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
- Зйдер Ежи** доктор хабілітований, професор, директор ІФК Щецинського університету, Польща
- Дадело Станіслав** доктор педагогічних наук, професор, Вільнюський педагогічний університет, Литва
- Агребі Брахім** доктор філософії, професор, Інститут спорту і фізическої культури, Туніс
- Бельській І.В.** доктор педагогічних наук, професор, Національний технічний університет, Мінск, Белорусія
- Лук'янченко М.І.** доктор педагогічних наук, професор, ДДПУ ім.І.Франка
- Турчик І.Х.,** кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, ДДПУ ім.І.Франка ,
- Чопик Р.В.,** кандидат педагогічних наук, доцент, ДДПУ ім.І.Франка

Схвалено рішенням Вченої ради НПУ імені М.П.Драгоманова

© Автори статей, 2013 © НПУ імені М.П.Драгоманова, 2013

Збірник друкується щомісяця

29. <i>Rzany Michał, Strolński Łukasz, Knapik Andrzej, Rottermund Jerzy.</i> EMPIRYCZNA WERYFIKACJA TESTÓW MOTORYCZNYCH MOCY MIĘŚNIOWEJ KOŃCZYN DOLNYCH.....	152
30. <i>Римик Р., Маланюк Л., Турчик І.</i> РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ.....	156
31. <i>Рода Ольга, Калитка Світлана, Савчук Світлана, Окач Ірина.</i> ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ДІВЧАТ 12-13 РОКІВ, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ З БІГУ НА 800 М.....	161
32. <i>Романчук Віктор.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МО УКРАЇНИ.....	167
33. <i>Романчук Сергій.</i> ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ У ПОЛЬСЬКОМУ КОРПУСІ КАДЕТІВ № 1 ІМЕНІ ЙОЗЕФА ПІЛСУДСЬКОГО (1921-1939 рр.).....	172
34. <i>Rottermund Jerzy, Knapik Andrzej, Myśliwiec Andrzej, Wolny Tomasz.</i> AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA NAUCZYCIELI Z REJONU PODBESKIDZIA W POLSCE	178
35. <i>Рябчун Л.Я.</i> ТЕОРІЯ ПЕРЕДБАЧЕННЯ У КОЦЕПЦІЇ ПЕРСПЕКТИВНО-ВИПЕРЕДЖАЮЧОГО НАВЧАННЯ РУХОВИМ НАВИЧКАМ У ЄДИНОБОРСТВАХ.....	183
36. <i>Савонова О.В.</i> ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ.....	191
37. <i>Сакович П.П.</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНОЙ ПРОГРАММЫ «MONITORING» В ПРОЦЕССЕ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНТОВ.....	196
38. <i>Сальникова Світлана.</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЯК УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ТРЕНЕРА-ВИКЛАДАЧА З АКВАФІТНЕСУ..	199
39. <i>Самоїлик Сергій, Дудник Ростислав, Лемешко Олександр.</i> АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	205
40. <i>Самоненко С.Б.</i> ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ УРОКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ОСНОВІ РОЗРОБКИ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ.....	210
41. <i>Сапрун С. Т.</i> МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ВПРОВАДЖЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС УЧНІВ 4-ТИХ КЛАСІВ.....	215
42. <i>Семаль Н. В., Грибовська І. Б.</i> ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ПРОПАГАНДІ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ НЕПОВНОСПРАВНИХ.....	218
43. <i>Сизова В.Ю.</i> ФОРМИРОВАНИЯ ДВИГАТЕЛЬНОГО НАВЫКА ПРИ ОБУЧЕНИИ СПОРТИВНОЙ ТЕХНИКЕ.....	223
44. <i>Смоляр О.В.</i> ЗАНЯТТЯ ОЗДОРОВЧИМ БІГОМ ЯК ЗАСІБ РЕАБІЛІТАЦІЇ СТУДЕНТІВ.....	229
45. <i>Соверда І.Ю.</i> ОЦІНКА СТАНУ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ У ВНЗ З ПЕДАГОГІЧНОЮ СПРЯМОВАНІСТЮ.....	233
46. <i>Сопотницька Олена.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	237
47. <i>Сороколін Наталія.</i> ГОТОВНІСТЬ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦЮВАТИ В УМОВАХ МОДУЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ.....	243
48. <i>Стадник В.В.</i> ФУНДАМЕНТАЛЬНІ АСПЕКТИ ПОЗА АКАДЕМІЧНОЇ РОБОТИ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ ВНЗ.....	248
49. <i>Стасенко О.А.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПОТРЕБИ ФІЗИЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ В УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ.....	253
50. <i>Стефанишин Маркіян</i> ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ КРИТЕРІВ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ.....	260
51. <i>Стецик Р.Д., Малик О.Г., Монастирська С.С.</i> МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ Й СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАХВОРЮВАННЯ ТУБЕРКУЛЬОЗОМ СЕРЕД ШКОЛЯРІВ.....	265
52. <i>Стрикалєнко Є. А.</i> ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ ТАКТИЧНИХ СХЕМ ГРИ В ПРОВІДНИХ ВОЛЕЙБОЛЬНИХ КОМАНДАХ.....	271
53. <i>Султанова І.Д., Іванишин І.М., Арламовський Р.В.</i> ВІКОВІ ТА СОМАТОТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДЛІТКІВ ПРИКАРПАТТЯ.....	277
54. <i>Тадєєва О.О., Телятник В.М.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НА ЗАНЯТТЯХ ЗІ СПОРТИВНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	282
55. <i>Таран І. В.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМПЛЕКСНОГО ВПЛИВУ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ СПАСТИЧНОЇ ФОРМИ.....	287
56. <i>Тимочко О.Б., Лисенчук С.Г.</i> ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ, РИС ТЕМПЕРАМЕНТУ І АКЦЕНТУАЦІЇ У ОСІБ З РІЗНИМ РІВНЕМ СТРЕСУ.....	291
57. <i>Тищенко В.О.</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ У ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД УКРАЇНИ.....	297

4. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків та молоді / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробйов, Г. В. Безверхня. – К.: Олімпійська література, 2011. – С. 182–186.

5. Про фізичну культуру і спорт. Закон України від 24.12.1993 р. № 3808.

Аннотація. Соверда І.Ю. Оценка состояния физической подготовленности студенческой молодежи, которые учатся во ВНЗ с педагогической направленностью

На основе теоретико-эмпирических данных оценивали показатели физической подготовленности студенческой молодежи, которые учатся в высших учебных заведениях с педагогической направленностью, определили уровни физической подготовленности. К числу выборочной совокупности попали студенты, которые учатся на втором курсе из девяти высших учебных заведений, а именно: 1038 девушек и 89 юношей. Использован комплекс общепринятых тестов и нормативов, которые характеризуют двигательный и функциональный потенциал студенческой молодежи. Определено отдельно по каждому физическому качеству уровень физической подготовленности и интегральную оценку.

Ключевые слова: студенческая молодежь, физическая подготовленность, физические качества.

Annotation. Soverda I.Yu. Estimation of the state of physical preparedness of student young people, which study in VNZ with a pedagogical orientation.

Based on theoretical and empirical data evaluated indicators of physical fitness of students who study in higher education with pedagogical orientation, determined the level of physical fitness. Among the sample were students enrolled in the second year of the nine universities, namely: 1038 girls and 89 boys. Used set of common tests and norms that characterize motor and functional potential students. Determined separately for each individual as the level of physical fitness and integrated assessment.

Key words: students, callisthenics, physical quality.

Сопотницька Олена
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури у статті висвітлено особливості особистісно-орієнтованого підходу у підготовці фахівців фізичного виховання до тренерської діяльності. Описані етапи, фактори, складові підготовки фахівців фізичного виховання до тренерської діяльності.

Ключові слова: особистісно – орієнтований підхід, фахівець фізичного виховання, тренер, тренерська діяльність,

Актуальність дослідження. Зміна соціальної парадигми буття вимагає зміни й парадигми загальної середньої освіти. Перш за все спостерігається зміна цільових установок, а саме: перехід від головної мети – всьбічний і гармонійний розвиток підростаючого покоління – до формування особистості учня (вихованця), розвитку

його здібностей та обдарувань, наукового світогляду, як зазначено в Законі України "Про загальну середню освіту"[7].

В Україні розроблені філософсько-соціологічні основи особистісно-орієнтованої освіти – освіти оздоровлення нації і підвищення її інтелектуального потенціалу [9].

Тенденція особистісної орієнтованості освіти зумовлює специфіку педагогічної діяльності вчителя. Педагоги повинні розпочати змінювати освіту із себе, із своїх знань, життєвих орієнтирів, напрямів професійної діяльності. У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті наголошується, що підготовка педагогічних працівників є центральним завданням модернізації освіти держави, провідним принципом державно-освітньої політики. В освітньому просторі України змінюється його домінанта. Це зумовлює розвиток не тільки держави, суспільства в цілому, а насамперед конкретної людини. В нашому випадку – студента, майбутнього тренера.

Перед викладачем у процесі підготовки майбутніх тренерів стоїть завдання – організувати процес навчання таким чином, щоб він являв собою систему функцій, адекватних структурі особистості і, одночасно із засвоєнням знань і умінь, впливав на формування особистості в цілому.

Погіршення стану здоров'я підростаючого покоління пов'язане з розумовим перевантаженням учнів, масова комп'ютеризація, екологічна проблема, недостатнє, нерациональне харчування, байдужість учнів – все це підвищує вимоги до підготовки висококваліфікованих тренерів. Тренер повинен сприяти формуванню здорового способу життя, залученню учнів до систематичних занять у спортивних секціях, що призведе до зміцнення їхнього здоров'я, підвищення працездатності функціональних систем організму, покращення емоційного стану учнів, підвищення спортивних результатів і спортивної майстерності учнів.

Але щоб пробудити, активізувати інтерес до систематичних занять фізичними вправами, в наш час недостатньо традиційного підходу, потрібно шукати щось якісно нове і цікаве.

Тренер, так як і вчитель, завжди повинен прагнути знаходження нових підходів і методів у прищепленні учням бажання до систематичних занять фізичними вправами, що приведе до зміцнення їхнього здоров'я, підвищення рівня роботи функціональних систем організму, поліпшення емоційного стану, підвищення спортивного результату і спортивної майстерності.

Мета статті - визначити основні особливості особистісно-орієнтованого підходу викладача у підготовці фахівця фізичного виховання до майбутньої тренерської діяльності.

У традиційній педагогіці звертається увага на оволодіння певним обсягом інформації та формування визначених умінь і навичок, що характерно для авторитарної та дидакто-центричної технології [14]. Така спрямованість склалася в той історичний період, коли з допомогою освіти держава вирішувала гострі соціальні проблеми: спочатку – навчання усіх громадян грамоті, потім – підвищення рівня освіченості населення, підготовка професійних кадрів для всіх галузей виробництва і культурної сфери. У таких умовах знання орієнтація була необхідною і продуктивною. Не можна заперечувати, що традиційна школа в нашій країні завжди давала міцне засвоєння основ наук і мала стабільну і результативну систему навчання учнів і студентів [13].

Однак, слід врахувати, що становленню особистості в системі традиційної освіти заважали політизація, ідеологізація і регламентація наукового ядра знань, які необхідно було засвоїти учням чи студентам. З цього приводу актуальними є бачення І.Зязюна, який вважає, що на зміну ідеологічній повинна прийти власне педагогічна концепція навчання, а функціонально зорієнтований зміст має перерости в освіту, орієнтовану на цілісну людину [8].

Сьогодні у педагогічній науці яскраво заявляє про себе особистісно орієнтований підхід, який забезпечує створення нових механізмів навчання і виховання та ґрунтується на принципах глибокої поваги до особистості, самостійності особи, врахування індивідуальності.

Для того щоб зрозуміти сутність поняття особистісно-орієнтованого підходу в педагогіці, розглянемо дві парадигми, які застосовуються в сучасній практиці освіти.

Виходячі із домінуючих концептуальних положень про основу і характер педагогічної діяльності, про дитину, логіку її навчання, виховання та розвитку – в цілому про логіку її освіти, можна виділити два підходи:

- соціокультурний підхід, базується на принципі культуровідповідності в освіті. Логіка здійснення освітнього процесу в цьому випадку коротко виглядає таким чином: від визначених програм дорослими до дитини;

- антропологічний підхід, в основі якого лежить принцип природовідповідності в освіті. Логіка здійснення освітнього процесу в даному підході протилежна: від дитини – до програми [5].

Отже з наведених вище підходів витікають особистісно відчужена і особистісно орієнтована парадигма.

Особистісно відчужена парадигма передбачає передачу дитині максимально можливої кількості усіх накопичених в історії людства наукових, культурних, технічних, історичних, соціальних знань, досвіду і т.д. Можливості, бажання, потреби особистості дитини тут, як правило, не враховуються.

Особистісно-орієнтована парадигма пропонує педагогу відштовхуватись перш за все від природи конкретної дитини, її задатків, здібностей, можливостей, інтересів, особистісних потреб і т.д. Головними критеріями можна виділити – "особистість", "індивідуальність", "індивідуальна свідомість", "дитина".

Таким чином, ми бачимо, що особистісно-орієнтована парадигма є гуманна за відношенням до особистості дитини і більшою мірою сприяє її розвитку та самовдосконаленню.

Особистісно-орієнтований підхід витікає з визначення вищевказаної парадигми. Його сутність в освіті і вихованні ще на початку ХХ століття чітко висловив видатний американський психолог Дж. Дьюї: "Дитина – центр, початок та кінець усього. Аспект її особистості і характеру набагато важливіше змісту навчального предмета. Знання не впроваджуються зовні, навчання є активним процесом, заснованим на органічній асиміляції, яка виходить зсередини. Не програма, а дитина повинна визначати кількість і якість навчання." [5] Особистісно орієнтований підхід має суттєво гуманізувати навчально-виховний процес, наповнити його високими морально-духовними переживаннями, утвердити принципи справедливості і поваги, максимально розкрити потенційні можливості дитини, стимулювати її до особистісно розвивальної творчості.

Особистісно зорієнтований підхід поєднує навчання й виховання в єдиний процес допомоги, підтримки, соціально-педагогічного захисту розвитку дитини, підготовку її до життєтворчості.

Проблемі особистісно орієнтованого підходу в навчанні присвячена низка психолого-педагогічних праць, у яких висвітлено окремі її аспекти: забезпечення сприятливих умов формування людини як унікальної особистості (Б.Г.Ананьєв, Г.О.Балл, І.Д.Бех, О.В.Киричук, О.Л.Кононко, М.В.Левківський, В.О.Сухомлинський та ін.); визначення психолого-педагогічних вимог до реалізації особистісного підходу в навчанні (К.О.Абульханова-Славська, В.В.Давидов, О.М.Пехота, Л.М.Прокопійко та ін.); розробка форм особистісно орієнтованого підходу до навчання (В.І.Андрєєв, О.В.Барabanшиков, Л.М.Деркач, І.О.Зимня, О.Я.Савченко, М.Ф.Феденко та ін.); забезпечення умов особистісно орієнтованого навчання та виховання (В.В.Рибалка, В.В.Суриков, І.С.Якиманська та ін.).

Теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що науковці виділяють позиції в особистісно орієнтованому підході до навчання. Особистісно зорієнтоване навчання на думку І.С. Якиманської має забезпечити розвиток і саморозвиток особистості студента, ґрунтуючись на виявленні індивідуальних особливостей його як суб'єкта пізнання і пропонує будувати навчання на основі його пізнавального досвіду, його здібностей і інтересів, надавати студенту можливість реалізувати себе в пізнанні, у навчальній діяльності й у навчальній поведінці. Для цього необхідно навчити студента способами мислення та навчальної діяльності, забезпечуючи тим самим його інтелектуальний розвиток [17]. Серіков В.В. розглядає студента як суб'єкта життєдіяльності та пропонує будувати навчання на основі його життєвого досвіду (не тільки досвіду пізнання, але і спілкування, продуктивної діяльності, творчості і т.п.) таким чином, щоб студент міг стати не тільки суб'єктом своєї навчальної діяльності, але і усього свого життя – теперішнього і майбутнього. Для цього людині, окрім інтелектуального розвитку, необхідно забезпечити особистісний розвиток, надаючи право на самовизначення та самореалізацію в процесі пізнання через оволодіння власними способами навчальної роботи. [15]. Бондаревська Е.В. у своїх твердженнях бачить можливості розвитку суб'єктивності не тільки в навчанні, але й у особистісно орієнтованому цілісному педагогічному процесі, а також наполягає не тільки на врахуванні специфіки конкретних вікових періодів, але і розумінні того, що студент розвивається не лише як суб'єкт пізнання, суб'єкт життєдіяльності, але і як суб'єкт культури – її носій, користувач, творець. [2]

У своєму дисертаційному дослідженні О.І. Виговська особистісно – орієнтоване навчання розглядає з точки зору спільної діяльності як вчителя так і учня. Її сутність полягає у визначенні суб'єктами педагогічної діяльності не тільки учня, а й учителя. Така діяльність базується на визначенні суб'єктності педагогічної взаємодії, стимулюванні індивідуальної і колективної творчості, відбувається у спеціально створеному розвивальному навчальному середовищі, яке забезпечує функціонування навчального матеріалу відповідно до індивідуальної траєкторії розвитку кожного учня. Учень у педагогічній діяльності доповнюється пріоритетною позицією самого вчителя, який разом з учнем є сукупним суб'єктом навчально-виховного процесу [4]. О.Огієнко та В.Огієнко переконані, що особистісно орієнтованим є таке навчання, в якому особистість студента знаходиться в центрі уваги викладача, в якому навчально-пізнавальна діяльність студентів, а не діяльність викладача є головною в тандемі "викладач-студент", у якому традиційний взаємозв'язок "викладач-підручник-студент" замінюється на новий - "студент-підручник-викладач". Дослідники вважають, що під час такого навчання доцільно використовувати діалогічний підхід, який визначає суб'єкт-суб'єктну взаємодію і збільшення свободи учасників педагогічного процесу, самоактуалізацію і самопрезентацію особистості студента. За такого підходу викладач не стільки навчає, скільки актуалізує, стимулює студента до загального і фахового розвитку. Створює умови для його самоосвіти [12]. Підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (тренерів) за умов особистісно-орієнтованого підходу включає три взаємопов'язані складові: професійну – спрямовану на підготовку майбутніх тренерів до опанування професійними знаннями, виконання професійних функцій, володіння видами професійної діяльності в контексті особистісно-орієнтованого навчання; особистісну – спрямовану на підготовку майбутніх тренерів до професійного самовизначення, професійної самореалізації та професійної самоактуалізації упродовж життя; технологічну – спрямовану на формування її організаційно-методичних умов.

Організація особистісно-орієнтованого підходу у підготовці майбутнього тренера передбачає такі три етапи: діагностичний, процесуальний, аналітико-корекційний.

Діагностичний етап відображає процес виявлення особливостей розвитку особистісних якостей студентів, їх мислення, пізнавальних здібностей, ступеня самостійності у навчанні, нахилів до майбутньої професійної діяльності. Процесуальний етап відображає процес створення і забезпечення функціонування розвивального навчального середовища, спрямованого на досягнення запланованих результатів у спортивній і навчальній діяльності студентів. Аналітико-корекційний етап відображає дії викладачів щодо проведення педагогічного аналізу, моніторингу проміжних результатів, внесення корективів у функціонування розвиваючого навчального середовища [3].

Реалізація особистісно-орієнтованої парадигми освіти потребує розробки і впровадження спеціальних (особистісно-орієнтованих) педагогічних і інформаційних технологій, які забезпечують взаємодію взаємозумовлених компонентів впливу на розвиток майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту(тренерів): психологічного (мотиваційного), науково-теоретичного, практичного, психофізіологічного, фізичного.

В.А.Сластьонін вважає, що психологічний компонент розкриває мотиваційно-ціннісне ставлення студентів до майбутньої діяльності вчителя, що є основою її вибіркової спрямованості на цінності педагогічної діяльності. Зміст готовності включає набуття студентами емоційного досвіду, необхідного для успішного її виконання [16]. Ставлення до професії починається з мотиву обирає спеціальності та зацікавленості майбутньою професією, що передбачає встановлення позитивних відносин між суб'єктами педагогічного процесу. Стійкість, глибина і широта професійних інтересів і педагогічних ідеалів визначається педагогічною спрямованістю. Ступінь сформованості професійного інтересу визначає характер роботи вчителя чи тренера над собою з метою використання своїх можливостей і здібностей.

Науково-теоретичний компонент готовності до тренерської діяльності складається з теоретичних знань, які є основою для практичних дій.

Знання, якими володіє тренер - це не просто інформація, яка пасивно зберігається в його пам'яті, а знаряддя регуляції практичної діяльності, засіб для прийняття рішень у конкретних ситуаціях. Знання спрямовують та організують дії фахівця, дозволяють оцінювати результативність виконаної роботи.

Науково-теоретичний компонент характеризують обсяг знань (ширина, глибина, системність), стиль мислення, сформованість умінь і навичок тренера.

Суть практичного компонента полягає у наявності сформованих у тренера на відповідному рівні професійних умінь та навичок.

До практичного компонента належить комунікативна та організаційна діяльність тренера.

Г. Д. Бабушкін [1] говорячи про комунікативну діяльність тренера, відзначає в ньому, насамперед, спілкування як зі спортсменами, так і з керівниками спортивних організацій, тобто тренер встановлює правильні стосунки.

Продуктивне педагогічне спілкування являється основою на якій може бути сформована позитивна мотивація на тренувальну діяльність як у дітей так і в їх батьків.

Організаційна діяльність є однією із провідних у діяльності тренера-викладача. На думку А.С. Макаренка, хороша педагогіка – це є по суті діла хороша організація [6].

Кожна педагогічна дія тренера має організаційний характер. До організаційної діяльності тренера відноситься здібність тренера організувати діяльність спортивного колективу, саму спортивну роботу з врахуванням в ній кожного юного спортсмена. Вона включає в себе роботу тренера як безпосередньо на навчально-тренувальних заняттях так і поза ними.

Велике значення має психофізіологічний компонент, який ми розуміємо як цілісну систему психофізіологічних якостей особистості тренера (пам'яті, уваги, оперативного мислення), взаємодія яких забезпечує підтримання оптимальної працездатності фахівця, досягнення ним належного рівня адаптаційних можливостей і як наслідок – здійснення високоефективної педагогічної діяльності.

До змісту фізичного компонента діяльності тренера належать - стан здоров'я та фізичного розвитку відповідно вимогам професійної діяльності. Для тренерів так як і для вчителів фізичної культури вона має особливо важливе значення.

У своїй професійній діяльності тренер повинен володіти високим рівнем функціональної підготовленості, мати відмінне здоров'я, високий рівень працездатності, вести здоровий спосіб життя, з негативним відношенням до алкоголю, наркотиків, тютюнопалінню, та кваліфіковано володіти технікою виконання вправ.

ВИСНОВКИ. Узагальнюючи погляди науковців, щодо побудови особистісно орієнтованого підходу до підготовки фахівців фізичного виховання до тренерської діяльності необхідно відзначити наступні основні його особливості:

1. Педагогічна діяльність викладача передбачає орієнтування педагога на студента як на свідомого індивіда, розуміння й прийняття особистості кожного вихованця.
2. Використання діалогічного підходу спілкування між учасниками педагогічного процесу актуалізує стимулює студентів до загального і фахового розвитку.
3. Врахування природних нахилів та обдарувань, кожного студента, її задатків, здібностей, можливостей, створення індивідуальних програм та планів навчання.
4. Створення стимулюючого, комфортного та особистісно розвивального освітнього середовища, яке забезпечить студентам можливість вибору змісту, форм, методів і способів учіння та поведінки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабушкин Г. Д. Психология труда тренера по спорту / Бабушкин Г. Д. – Омск : ОГИФК, 1985. – 84 с.
2. Бондаревская Е.В. Ценности личностно ориентированного образования // Педагогика. - 1995. - №4. - С.14-19.
3. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. М.: Педагогика, 1989. - С.97
4. Виговська О.І., Рудаківська С.В. Особистісно-орієнтоване навчання. Як його технологізувати?// Педагогіка толерантності. – 2000.- №4. – С.27-33.
5. Верхорубова О.В. Особистісно-орієнтований підхід у формуванні вольових якостей у старшокласників в процесі фізичного виховання: дис.канд.пед.наук: / О.В. Верхорубової. – Брянськ, 2004.
6. Деркач А.А Педагогическое мастерство тренера: к изучению дисциплины / А.А.Деркач, А.А. Исаев.- Москва: Физкультура и спорт, 1981.- С.48-49.
7. Земляньська В. Підготовка майбутнього вчителя в умовах особистісно-орієнтованої освіти // Шлях освіти. – 2006. - №1. – С.31-35.
8. Зязюн І.А. Гуманістична парадигма в освіті // Вища освіта в Україні: реалії, тенденції, перспективи розвитку: 36. матер. конф. – К., 1996. – С. 8–12.
9. Кремень В.Г. Освіта в Україні: стан і перспективи розвитку // неперервна професійна освіта: теорія і практика: 36. наук. праць. – Київ, 2001. – Ч.1. – С. 5-14.

10. Копилова Л. Застосування особистісно-орієнтованого підходу на уроках фізичної культури і в позаурочних формах навчання // Фізичне виховання в школі. 2009, №2. – С.17-20.
11. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: Монографія / В.П.Андрющенко, І.А.Зязюн, В.Г.Кремень, С.Д.Максименко, Н.Г.Ничкало, С.О.Сисоєва, Я.В.Цехмістер, О.В.Чалій / За ред. В.Г.Кремня – К.: Наукова думка, 2003. – С.494.
12. Огієнко О.І., Огієнко В.Г. Пріоритет особистісно-орієнтованих технологій навчання у парадигмі сучасної освіти // Пед.науки.- Суми. 1999. – С.27-34.
13. Якиманская И.С. Личностно - ориентированное обучение современной школе. М.: Сентябрь, 1996.—96 с.

Аннотация. Е. В. Сопотницькая. Особенности личностно ориентированного подхода в подготовке специалистов физического воспитания к тренерской деятельности

На основании анализа психолого-педагогической литературы в статье освещены особенности личностно-ориентированного подхода в подготовке специалистов физического воспитания к тренерской деятельности. Описаны этапы, факторы, составляющие подготовки специалистов физического воспитания к тренерской деятельности.

Ключевые слова: личностно - ориентированный подход, специалист физического воспитания, тренер, тренерская деятельность,

Annotation. Elena Sopotnytska. Features person - oriented approach in training of physical education to coaching activities.

Based on the analysis of psycho-pedagogical literature in the article the features of person-oriented approach in training of physical education to coaching activities. Described stages, factors, elements of training physical education to coaching activities.

Key words: learner - centered approach, specialist physical education, coach, coaching activities,

**Сороколін Наталія
Львівський державний університет фізичної культури**

ГОТОВНІСТЬ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦЮВАТИ В УМОВАХ МОДУЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

В статті розглядаються питання, які розкривають стан готовності учителів фізичної культури до впровадження навчальної програми, що базується на інваріантній та варіативній складових. Розкрито різні підходи науковців щодо визначення терміну «готовність». Визначено складові готовності. Проведено анкетування фахівців з фізичної культури. Узагальнено результати опитування учителів. Досліджено рівень професійної готовності учителів фізичної культури здійснювати свої обов'язки в умовах модульної програми.

Ключові слова: готовність, учителі фізичної культури, навчальна програма, модульне навчання.

Постановка проблеми та аналіз останніх публікацій та досліджень: Впровадження у загальноосвітні навчальні заклади модульної програми з фізичної культури викликало неоднозначні відгуки серед фахівців фізичної культури та спорту щодо ефективності цієї програми. Одні вважають, що введення навчальної програми, що ґрунтується на принципі варіативності удосконалив фізичне виховання школярів (Круцевич Т.Ю., Дятленко С.М.), оскільки при плануванні враховуються інтереси дітей і матеріально-технічна база школи, інші – стверджують, в